

УТИЦАЈ НУКЛЕАРНОГ ОРУЖЈА НА УРЕЂЕЊЕ ПОЗАДИНЕ

Нуклеарно оружје изазива промене у органском саставу оперативних и тактичких јединица и њиховим поступцима. А нови тактички и оперативни поступци и нови органски састав оперативних и тактичких јединица захтевају одговарајуће промене не само у систему уређења позадине и материјалног обезбеђења и збрињавања трупа, него и у органском саставу јединица и установа за материјално обезбеђење и збрињавање. Поред тога, потреба за већом покретљивошћу трупа, у циљу њихове брзе концентрације за извршење напада и противнапада, као и што брже деконцентрације по извршеном удару у циљу избегавања дејства нуклеарног оружја, изазива потребу за повећањем покретљивости позадинских јединица и установа и за еластичнијим системом уређења позадине и материјалног обезбеђења и збрињавања трупа, и то, нарочито код оних армија које не располажу нуклеарним оружјем и које би биле изложене његовом дејству. С друге стране, већа растреситост и ешелонирање борбеног поретка јединица намеће потребу да се и јединице и установе за материјално обезбеђење и збрињавање трупа више разређују и ешелонирају, нарочито у оквиру база великих — оперативних јединица, јер би јаче груписање већег броја јединица и установа за материјално обезбеђење и збрињавање претстављало веома погодне циљеве за нуклеарне пројектиле. Природно је да се поред растреситости размештаја морају предузети и разне специјалне мере за заштиту људства и материјала од дејства нуклеарног оружја.¹⁾

Због изложености комуникација дејству нуклеарног оружја мораће се предузимати нове организационе и техничке мере не само за њихово одржавање и уређење саобраћаја, него и за употребу нових транспортних средстава. А знатно већи губици људства и материјала усложниће проблем санитетског збрињавања, ремонта и попуне губитака како у борачким тако и у позадинским јединицама и установама, као и проблем занављања уништених резерви материјалних средстава.

Пошто дивизија — по концепцији нуклеарне тактике — треба да претставља основну маневарску и ударну снагу, веома покретну и

¹⁾ Моја разматрања у овом чланку заснивају се на претпоставци употребе и дејства тактичког нуклеарног оружја. — Ш. X.

способну за извршавање тактичких и оперативних задатака, то је и природно да баш у оквиру дивизије треба обезбедити и покретљивост јединица и установа за материјално обезбеђење и збрињавање. А она се може постићи на више начина: извесним смањењем састава ових јединица — установа, смањењем количине покретних резерви материјалних средстава, коришћењем брзих транспортних средстава способних за кретање и ван путева (на гусеницама), као и коришћењем ваздушног транспорта (хеликоптера) за брзи дотур и хитну евакуацију. Иако је смањење састава јединица и установа за материјално обезбеђење и збрињавање у складу са тенденцијом смањења бројног стања дивизије у целини, ипак се сматра да пропорционално смањење позадинских јединица и установа у оквиру дивизије не би у довољној мери повећало покретљивост само дивизије. Због тога се у неким армијама предлаже да се у дивизији задржи минималан састав ових јединица и установа, а да се њихов већи део централизује у корпусу. Сматра се, на пример, да би у корпусу требало централизовати сав транспорт, све радионице и сва складишта, а дивизијама оставити само пољске болнице, при чему би тактичке команде имале само функцију органа за проверавање, за достављање требовања и одређивање хитности и редоследа дотура (попуне) према конкретној ситуацији. На тај би начин корпус постао снабдевачки орган, пошто би на себе већим делом примио снабдевачку улогу дивизија.

Међутим, ову тежњу за смањењем позадинских јединица и установа, као и резерви материјалних средстава у дивизији — у циљу повећања њене покретљивости — требало би довести у склад не само са потребом за самосталношћу дивизије у борби, него и са њеном самосталношћу у погледу материјалног обезбеђења борбених дејстава. Ако ће дивизија у нуклеарном рату дејствовати у знатно растреситијем распореду него у Другом светском рату и ако ће због тога бити принуђена да и самостално врши материјално обезбеђење својих јединица, онда је јасно да би она морала имати извесна транспортна средства и материјалне резерве, без обзира на то што би се у циљу повећања њене покретљивости и маневарске способности смањила њена снабдевачка улога и делом пренела на корпус. Ако би се операције изводиле на земљишту са slabим комуникацијама и ако би постојале слабе транспортне могућности, онда би било боље да дивизија и даље задржи пуну снабдевачку функцију и да располаже органским јединицама и установама и извесним количинама резерви материјалних средстава, под условом да буде обезбеђена покретљивост ових јединица и установа у складу са општом покретљивошћу дивизије.

При решавању питања покретљивости дивизије као целине треба имати у виду да се ту ради о тактичкој покретљивости, тј. у борбеној зони, ван комуникација. Према томе, покретљивост јединица и установа за материјално обезбеђење и збрињавање дивизије треба обезбедити применом транспортних средстава која нису везана за

комуникације, нарочито применом моторних гусеничара (ако их има и ако карактер земљишта омогућава њихову употребу). Ако се не би располагало моторним гусеничарима или ако не би била могућа њихова употреба, онда би се морало прибећи запрежном и товарном транспорту, па и носачима, нарочито на планинском земљишту. То значи да дивизија (бригада), поред аутомобилског транспорта, треба да има и запрежни и товарни транспорт да би била способна за дејство и када буде приморана да напусти путеве.

Да би се постигла што већа покретљивост дивизије, није дозвољено да се правилно одреди карактер транспорта, већ и капацитет њених транспортних средстава и количина резерви материјалних средстава. По моме мишљењу, и пуковски и дивизијски транспорт треба да буду таквог капацитета да одједном могу понети све предвиђене резерве материјалних средстава. Другим речима, резерве материјалних средстава тактичких јединица треба да буду стално на возилима и спремне за брзо пребацивање у циљу обезбеђења маневра своје јединице, хитне попуне потчињених јединица или избегавања непријатељског дејства.

Да би се постигла већа покретљивост и маневарска способност оперативних јединица, намеће се потреба за њиховим растерећењем од великог броја јединица и установа за материјално обезбеђење и збрињавање, као и од већих количина резерви материјалних средстава. Гломазне базе оперативних јединица, са већим бројем јединица и установа и великим количинама материјалних средстава, не одговарају савременом темпу операција, тим пре што је за њихово развијање и премештање потребно дуже време, тако да успоравају темпо операција и отежавају извођење оперативних маневара. Решење овога проблема могло би се постићи делимичним или потпуним наслоном оперативних јединица на територијалну организацију материјалног обезбеђења и збрињавања трупа оперативне армије, јер би, у противном, морало доћи до повећања позадинских јединица и установа, што, свакако, не би било у складу са тенденцијом за повећањем њихове покретљивости. Организација територијалног система материјалне подршке трупа оперативне армије има веће предности за обезбеђење покретљивости јединица оних армија које не располажу моћнијим моторизованим и ваздушним транспортом и које не могу обезбедити потребну превласт у ваздуху за заштиту својих комуникација и транспорта, нарочито код армија и корпуса чије би материјално базирање због тога требало да има више стални — територијални карактер. Тако се, на пример, у Француској армији, разматра питање да ли би било боље да се место база оперативних јединица предвиди уређење предњих и позадинских „зона логистичке подршке“. При томе би „предња логистичка зона“ одговарала једном тактичком правцу, с тим што би се на њој налазила логистичка организација која одговара минималној логистичкој подршци једног корпуса. Поред предњих зона, за сваку армију биле би предвиђене и уређене једна до три „позадинске логистичке зоне“, према идеји „ло-

гистичког маневра“. Команданти ових зона располагали би јединицама за самоодбрану, за ПА одбрану, транспортним и радним јединицама. И у неким другим армијама сматра се да би се највиши степен оперативне и тактичке покретљивости могао најбоље постићи организацијом материјалног обезбеђења и збрињавања, која би била везана за територију а не за велике јединице.

Потреба за *дубљим ешелонирањем и растреситијим распоредом* позадинских јединица и установа наметала се и у Другом светском рату због повећања темпа операција, продорности напада и великог разорног дејства ваздухопловства. Потреба за дубљим ешелонирањем одбране у целини нарочито ће се наметати код армија које не располажу нуклеарним оружјем зато што би нападач који би употребио нуклеарно оружје имао повољније могућности за извршење дубљих продора кроз растресит распоред браниоца и кроз т.зв. „атомске бреше“ које би се створиле у одбранбеном систему услед дејства нуклеарног пројектила. Но, дубина ешелонирања одбране и њене позадине, у сваком конкретном случају, зависиће и од дубине дотичне операциске зоне.

Нуклеарно оружје изазива потребу и за вишестепеним ешелонирањем јединица и установа и материјалних средстава (и у одбрани и у нападу), јер се вишестепеним ешелонирањем (пук, дивизија, односно бригада, корпус, армија) избегава већа концентрација јединица и средстава у једном степену и смањује опасност не само од уништења већих количина материјалних средстава, него и од прекида у снабдевању услед прекида саобраћајних веза. Међутим, вишестепено ешелонирање снабдевачких органа не значи да сви степени треба да буду и редовни-активни снабдевачки органи, јер неки од њих могу послужити као резервни органи, тј. степени у случају прекида дотура од стране вишег редовног снабдевачког органа — степена. Вишестепено ешелонирање не значи и повећање садашњег броја и састава јединица и установа за материјално обезбеђење и збрињавање већ само њихову расподелу на више степена.

Потреба за већом растреситишћу позадинских јединица и установа по дубини и по фронту намеће се како због повећања пространства распореда борбених јединица, тако и због избегавања разорног дејства нуклеарног оружја. Таково проширење фронтова свакако ће отежавати снабдевање потчињених јединица из једног центра (базе), нарочито у оквиру виших јединица, а можда и у оквиру дивизије, и редовно ће изазивати веће развлачење по фронту установа за снабдевање и збрињавање. То би се огледало у рашчлањавању база великих јединица на одељке, односно групе складишта, радионица и транспортних јединица које би биле распоређене по правцима снабдевања. А те мање базе, односно групе, могле би служити и као резервне снабдевачке установе за трупе на суседним правцима ако би биле уништене снабдевачке установе на које су се оне дотада наклањале.

И рејони за развијање база мораће се знатно повећати, јер је растреситост распореда складишта и других установа у оквиру једне

базе (односно групе установа) условљена површином дејства атомске бомбе-гранате, т.зв. „зоном атомске сигурности“, тј. зоном која омогућава да једним поготком не буде уништено више складишта или других установа. Пошто зона сигурности од дејства тактичког нуклеарног оружја засада износи око 5 км по фронту и по дубини, очигледно је да је садашња просторија размештаја дивизиске базе од пет до десет км² сасвим мала, јер би једним поготком атомске бомбе (гранате) од 20 КТ била потпуно уништена цела база. Због тога се рејони база морају повећати најмање толико да групе складишта, као и поједина складишта и установе у оквиру једне групе, буду размештени у границама горе наведене зоне сигурности.

Погодност растреситог распореда установа за материјално обезбеђење показала се и у условима апсолутне надмоћности непријатеља у ваздуху. Тако, на пример, надмоћно француско ваздухопловство у рату у Индокини није могло да испољи своју ефикасност против растуриених и у земљу укопаних складишта Вијетнамске армије. А у маневру јединица НАТО „Battle Royal“ оцењено је да развучене корпусне установе за снабдевање, на које је била „бачена“ А бомба, нису претрпеле већу штету, тако да су у року од 48 часова могле да нормално продуже свој рад на снабдевању.

Растресит распоред појединих складишта и установа у оквиру базе не представља једину меру за заштиту од дејства нуклеарног оружја; морају се предузети и мере да један погодак не би уништио сва материјална средства једне врсте (на пример, сву муницију или сав погонски материјал). Зато ће, уместо досадашњег начина групирања јединица и установа (у оквиру база) по сродности (обично су интендантске установе размештане у једном рејону, артиљериско-техничке установе у другом, итд.), у будуће бити потребно да се образују мешовите групе у којима би се налазиле јединице и установе или њихови делови за материјално обезбеђење и збрињавање по свима гранама, тако да се уништењем неке од њих не може довести у питање снабдевање и збрињавање јединица. Ове мешовите групе могу се образovati устројавањем мешовитих складишта за све потребе, или образовањем више мањих складишта и радионица за сваку грану, од којих би по једно складиште и радионица били у свакој мешовитој групи. Систем мешовитих складишта за све потребе могао би се применити код мањих база (пуковских, бригадних и дивизи-ских), док би код оперативних јединица боље одговарао систем група са мањим разнородним складиштима, радионицама и другим јединицама и установама. Али се потреба за растреситошћу и мешовитим распоредом тиме не исцрпљује, јер није довољно само образовање група складишта са разним материјалним средствима, већ је потребно растреситост и мешовитост размештаја спровести и у оквиру једне врсте средстава. Тако, на пример, при распореду муниције по складиштима требало би водити рачуна о томе да у сваком складишту има муниције за разна оружја и калибре, тако да поједине врсте ору-

жја или калибри не би остали без муниције ако би неко складиште било уништено.

И поред повећања рејона за размештај односно растреситости распореда, мање базе, нарочито базе тактичких јединица, моћи ће да функционишу као једна повезана целина под руководством управе базе. Уместо посебних техничких и интендантских складишта код њих би требало предвидети мешовита складишта са радионицама, тако да би, на пример, код дивизије била потребна 2—3 мешовита складишта. Пошто код оперативних јединица позадинске јединице и установе треба распоредити на једној већој просторији, скоро је искључено да се све то може објединити у једну базу као једну целину са јединственим руковођењем, организацијом дотура, организацијом одбране и др. Због тога ће растурене групе складишта, са одговарајућим радионицама и транспортним јединицама, морати да функционишу као аутономне снабдевачке установе. А да би ове групе биле аутономне у погледу дотура, евакуације ремонта и обезбеђења, треба им доделити одговарајуће транспорте и радне јединице као и јединице за непосредно обезбеђење и средства ПА одбране. Због тога се и органски састав ових јединица мора прилагодити новом — децентрализованом начину њихове употребе. То значи да би за управљање овим групама требало предвидети управне органе (управе), али слабијег састава, с тим што би се потребно особље могло добити из садашњег управног апарата базе армије (корпуса). У оквиру корпуса ове аутономне групе могле би се образовати за поједине дивизије, а у оквиру армије за поједине корпусе, с тим што би, поред дејствујућих група, биле потребне још једна до две резервне групе које би ступиле у акцију ако би нека група била уништена. Но, разбијање великих база на мање аутономне групе не би требало да доведе и до повећања броја и састава јединица и установа за материјално обезбеђење и збрињавање.

Досада се тежило да се базе (нарочито веће) налазе у рејону чворишта комуникација (да би се обезбедили што бољи услови за дотур и евакуацију), тј. баш тамо где се може очекивати да ће непријатељ употребити нуклеарно оружје да би своје противнику онемогућио потхрањивање фронта из позадине и да би му отежао извођење оперативног и стратегиског маневра. Због тога се намеће потреба да се убудуће избегава размештај база, односно група установа, у близини важнијих чворишта комуникација, железничких станица и пристаништа, без обзира на то што би се тиме отежало превлачење великих количина материјала са искрћних железничких станица и пристаништа до база, и обратно, и што би се морао повећати капацитет аутомобилског транспорта.

За обезбеђење од уништења већих количина материјалних средстава могао би се ефикасно применити систем сталних база (са подземним складиштима и радионицама), које би се још за време мира уредиле на појединим правцима по фронту и дубини, на основу плана одбране земље и предвиђеног маневра оперативних снага.

Изградња и употреба сталних, раније уређених база долази у обзир првенствено за велике јединице — армије (корпусе), које су везане за поједине зоне и правце, пошто оне располажу великим количинама материјалних средстава које се тешко прикривају и премештају. За тактичке јединице, које треба да буду што покретљивије и које располажу мањим количинама резерви материјалних средстава, и даље треба да остане систем покретних база (база на возилима), тако да се могу брзо премештати и развијати.

Проблем *дотура*, који је и досада био доста сложен (због великих количина средстава потребних за борбу и живот јединица), још више ће се усложити, и то не само због тога што ће комуникације бити јаче изложене дејству нуклеарног оружја, него и због веће растреситости савременог борбеног поретка и размештаја позадинских јединица и установа на далеко већем простору. Дотур ће бити сложен и код оних армија које би делимичном заменом класичне са нуклеарном муницијом смањиле досадашњу тонажу муниције, зато што ће се повећати потреба за другим средствима (погонским, грађевинским и др. материјалом) и што се може очекивати обимније уништавање материјалних средстава услед разорног дејства нуклеарног оружја. Природно је да су услови за снабдевање у одбрани повољнији, пошто се веће количине материјалних средстава могу благовремено припремити и обезбедити. Услед дејства нуклеарног оружја може се очекивати да ће се знатно више но у Другом светском рату смањити саобраћајни и транспортни капацитети, нарочито капацитет железничког транспорта, због његове везаности за пруге и станичне уређаје. То ће изазвати повећање аутомобилских и ваздухопловних транспортних средстава, пошто ће оперативне јединице бити принуђене да се више оријентишу на транспорт овим средствима.

Да би се смањила осетљивост железничких и друмских комуникација, биће потребна много ефикаснија организација и знатно већа радна снага (инжињерске и радне јединице) и материјална средства не само за одржавање постојећих већ и за израду нових, пошто ће бити нужни и резервни путеви дотура. Зато радну снагу, средства и материјал за оправке треба благовремено распоредити у близини осетљивих тачака на железницама и друмовима, постављајући цео систем одржавања комуникација на територијалној основи, с тим да се према потреби може ојачати људством и средствима јединица оперативне армије. Да би одржавање путева било што ефикасније, у Француској армији се, на пример, предлаже да се читава мрежа копнених комуникација подели на секторе (који би располагали потребним радним јединицама и средствима за оправке) и да се шефовима ових сектора дају најшира овлашћења за коришћење свих расположивих средстава на сваком сектору.

Разбијање гломазних база оперативних јединица на мешовите групе складишта, односно на више мањих база, такође ће отежати проблем дотура, јер ће бити онемогућен досада уобичајени начин централизованог дотура и евакуације у циљу рационалнијег искори-

шћавања транспортних средстава. Децентрализација (размештај) установа код већих јединица мора изазвати децентрализацију дотура и евакуације и поделу транспортних средстава по аутономним снабдевачким групама.

Пошто се у железничком и друмском саобраћају могу очекивати чешћи и дужи прекиди, биће нужна допуна ваздушним транспортом, и то хеликоптерима, првенствено за снабдевање и санитарску евакуацију у оквиру тактичких јединица, док би у оквиру оперативних јединица више долазило у обзир моћнији авионски транспорт. Можда ће шира примена хеликоптера за ову сврху бити могућа и у оквиру оперативних јединица, ако се још више повећа њихов број, акциони радијус и капацитет носивости. Сада се, на пример, у Америчкој армији припрема формирање хеликоптерских транспортних батаљона који у једном полетању могу да понесу по 200 тона материјала и који, рачунајући на више полетања у току 24 часа, могу да задовоље просечне дневне потребе једног корпуса.

Шире коришћење ваздушног транспорта утицало би и на организацију снабдевања и евакуације у целини и искључило би потребу за постојањем свих садахњих снабдевачких степена. Ако би, на пример, дивизија располагала транспортним хеликоптерима, онда би се дотур могао вршити непосредно из ДБ до батаљона, а на планинском земљишту и до одвојених чета, док би се санитарска евакуација могла вршити непосредно из батаљона и одвојених чета у ДМЦ, а тежих рањеника чак и у корпусне специјализоване болнице. Или, ако би хеликоптерске транспортне јединице биле груписане у корпусу, онда би корпус могао непосредно снабдевати пукове и од њих евакуисати рањене и болесне. Међутим, шира примена ваздушног транспорта за снабдевање труп засада има само перспективан карактер и код армија са јачом техничком базом. Осим тога, за обезбеђење дотура и евакуације ваздушним путем потребна је и одговарајућа надмоћност у ваздушном простору кроз који се врши дотур — евакуација.

Пошто се убудуће може очекивати много веће оштећење технике, оружја и опреме, било би нужно да се припреме *ремонтне установе* (радионице) већег капацитета, које би се ешелонирале код свих степена, односно група за материјално обезбеђење, и што више приближиле јединицама (ради брже оправке и враћања оправљене технике, оружја и опреме и смањења притиска на производњу и дотур новог оружја и опреме).

Већи санитарски губици захтеваће појачавање капацитета *санитарских установа* не само у погледу специјализованог медицинског кадра, него и у формирању нових специјализованих установа — одељења болница и болница. У неким армијама предвиђа се образовање посебних центара за указивање специјализоване медицинске помоћи онима који су повређени услед зрачења и топлотног дејства, у којима би се вршиле и пластичне операције. Првенствено ће бити потребне посебне болнице и одељења за лечење опекотина, а пошто устројавање специјалних болница и одељења за лечење термичких

и радиолошких повреда долазе у обзир само код корпуса и армија, и пошто повређенима треба што пре указати специјализовану медицинску помоћ, то њихову евакуацију треба вршити најбржим транспортним средствима непосредно из јединица у корпусне, односно **армиске санитетске установе**. Поред тога, било би нужно да и целокупно људство свих јединица и установа, родова и служби буде још у мирно доба обучено у указивању самопомоћи и узајамној помоћи у случају повреда од нуклеарног оружја.

Природно је да и санитетске установе треба растресито размештати по фронту и дубини, и то почев од дивизије па навише. На пример, код дивизије би било боље да се место једног ДМЦ образују два, која би била распоређена по фронту, тако да се и код ширих фронтава, нарочито у одбрани, обезбеди брза евакуација рањених и њихово ефикасније збрињавање. Садашње болничке базе корпуса и армије, у којима су у једном рејону груписане све санитетске јединице и установе, требало би раздвојити на групе болница које би биле распоређене у одвојеним рејонима по фронту и дубини, с тим да те групе буду мешовитог састава (да имају пољске болнице свих видова, као и специјалне болнице за лечење затрованих и повређених опекотинама), са сопственим санитетским транспортом и свим другим што им је потребно за самосталан рад. На ове мешовите санитетске групе могле би се наслањати поједине дивизије у оквиру корпуса, а поједини корпуси у оквиру армије, али би, поред група у дејству, била потребна бар још једна резервна група која би наставила рад ако би нека од дејствујућих група била уништена или би се знатно повећао прилив рањених и повређених. Поред тога, било би корисно ако би корпус или бар армија у својој „санитетској резерви“ имали моторизовану пољску болницу коју би у току борбе брзо упућивали као појачање оним потчињеним јединицама које би биле јаче нападнуте нуклеарним оружјем. Али, пошто се претпоставља да ни употреба овакве болнице не би била довољна у тежим ситуацијама, има предлога и за формирањем т.зв. „летећих пољских болница“ (на авионима и хеликоптерима) које би се брзо могле упутити у нападнуто подручје. Овде треба нагласити да би постојање територијалне санитетске организације у знатној мери олакшало санитетско обезбеђење јединица оперативне армије.

За осигурање позадине биће, свакако, потребне обимније мере и ангажовање већих средстава, јер треба водити рачуна не само о ПА одбрани и противатомској заштити, него и о непосредној одбрани од напада са земље и од ваздушнодесантних снага. Неоспорно је да се за ПА одбрану размештаја јединица и установа за материјално обезбеђење морају одвајати довољно јака ПА средства, тако да се при прорачуну ових средстава за органски састав оперативних и тактичких јединица морају узимати у обзир и потребе за одбрану њихове позадине. С друге стране, у циљу побољшања *противатомске заштите*, поред активне ПА одбране, треба користити растресит распоред, јаче прикривање, већу примену маскирања (специјалне ма-

скирне јединице), укопавање и сигурнију заштиту људства и материјалних средстава (израда специјалних склоништа за заштиту људства од радиолошког и термичког дејства, као и подземних просторија за смештај санитарских установа, складишта и радионица), затим разне противпожарне мере (специјалне екипе), итд. Зато ће бити потребна шира примена грађевинске технике и стручне радне снаге (инжињерских јединица). Израда подземних болница, складишта и радионица још у мирно доба по систему територијалног уређења у знатној ће мери олакшати решење овога проблема.

Непосредна одбрана јединица и установа за материјално обезбеђење и збрињавање од напада са земље долази до јачег изражаја због њихове веће растурености и изолованости, а и због повећања активности диверзаната и ваздушнодесантних снага у позадини. Овоме треба додати да се установе убудуће неће моћи користити непосредном заштитом резерви и артиљерије, тим пре што ће они бити привлачни циљеви за нуклеарно оружје. То значи да се позадинске јединице и установе морају оспособити за ефикаснију самоодбрану, првенствено потпунијом борбеном обуком целокупног људства и додељивањем одговарајућег формациског наоружања, док би евентуално појачање стражарских јединица дошло тек у други план. Места размештаја установа требало би организовати за непосредну одбрану у виду упоришта која би била способна да одбију нападе диверзантских група и мањих ваздушнодесантних снага.

Из предњег излагања се јасно види да дејство нуклеарног оружја у знатној мери отежава уређење позадине и материјално обезбеђење и збрињавање трупа, и да захтева специфично решавање разматраних проблема, тако да и ово што је овде изнето претставља само једно гледиште, које може послужити само као повод за размисљање.